

Νευροδιαφορετικότητα στη σχολική τάξη

Κουμή Γιάννα

Εκπαιδευτική Ψυχολόγος

Τι σημαίνει Νευροδιαφορετικότητα;

- Ο όρος «Νευροδιαφορετικότητα» αναφέρεται σε ένα φάσμα ιδιομορφιών όπως ο Αυτισμός, η Δυσπραξία, όλες οι Ε.Μ.Δ., η ΔΕΠΥ, η ΕΠΔ. Ωστόσο, νευροδιαφορετικότητα παρουσιάζουμε όλοι, ενώ οι περισσότεροι άνθρωποι δεν έχουν διάγνωση!
- Ο όρος «νευροτυπικός» (ο «τυπικός μαθητής») και ο όρος «νευροδιαφορετικός»
- Όταν υιοθετούμε την οπτική της Νευροδιαφορετικότητας, αυτό σημαίνει:

Παραδοχή των ατομικών διαφορών των μαθητών που οφείλονται κυρίως σε διαφορετικές λειτουργίες του εγκεφάλου και όχι σε πεισματικές ενέργειες των μαθητών μας!

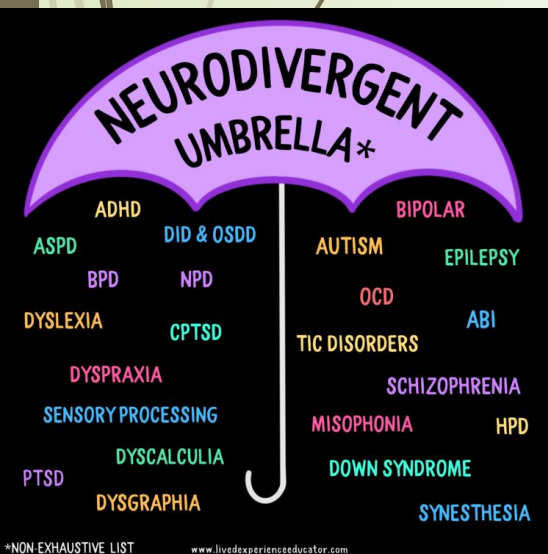
Υιοθετούμε την οπτική του τι είναι «φυσιολογικό» και τι όχι, τι είναι αναμενόμενο και σωστό, και τι όχι

Δίνουμε έμφαση στη διαφορετικότητα, την αποδεχόμαστε και την εξυψώνουμε, αντί να θέλουμε να την εξαλείψουμε

Δεν θέλουμε να διορθώσουμε τα διαφορετικά παιδιά

Δεν εστιάζουμε στα αρνητικά αλλά στα θετικά τους στοιχεία

Για παράδειγμα, ο μαθητής με δυσλεξία που δυσκολεύεται στην ανάγνωση και κατανόηση κειμένων, συχνά είναι πολύ δημιουργικός

Νευροδιαφορετικότητα στην τάξη

- ▶ Στην τάξη πρέπει να παρέχονται ευκαιρίες για όλους τους μαθητές, προκειμένου να αναπτύξουν και να καλλιεργήσουν τα θετικά τους σημεία, καθώς και να αναγνωριστούν ως πρόσωπα που αξίζουν την αγάπη και εκτίμησή μας (αρχή της ανθρωπιστικής εκπαίδευσης).
- ▶ Για παράδειγμα το υπερκινητικό παιδί δεν μπορεί, εκ των πραγμάτων, να καθίσει διαρκώς ακίνητο, πρέπει να βρούμε κάποιο τρόπο να το βοηθήσουμε
- ▶ Ο μαθητής με δυσλεξία θα προσπαθήσει περισσότερο να κατανοήσει ένα κείμενο που τον ενδιαφέρει.
- ▶ Ξεκινώντας από τα ενδιαφέροντα ενός παιδιού, μπορούμε να το εκπαιδεύσουμε τόσο ακαδημαϊκά όσο και σχολικά
- ▶ ΕΝΩ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ καλό είναι να αναγνωρίσουμε ότι:
- ▶ Το να προσπαθούμε να αποτρέψουμε ένα παιδί με ΔΑΔ ή ΔΕΠΥ από το να κάνει τις επαναλαμβανόμενες κινήσεις που το ηρεμούν (stimming), δεν θα το βοηθήσει
- ▶ Η ευτυχία ενός παιδιού είναι σημαντικότερη από το να ταιριάζει στο σύνολο (επομένως άκαιρες οι προσπάθειες να «ισιώσουμε» ένα παιδί)
- ▶ Τα περισσότερα παιδιά δεν έχουν διαγνώσεις, ωστόσο είναι διαφορετικά μεταξύ τους (τι θεωρούμε εμείς «φυσιολογικό» και τι «αποκλίνον» ή «παράξενο»;

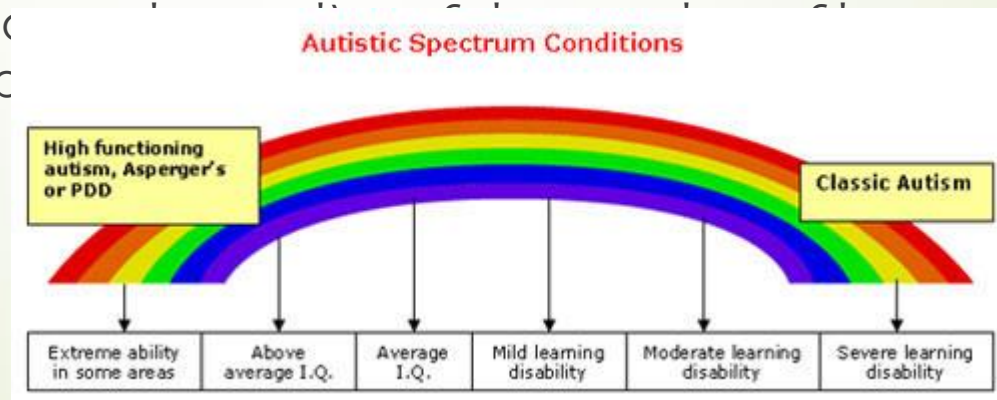

Τονίζουμε τη νευροδιαφορετικότητα μέσα στην τάξη, γιατί θέλουμε να εστιάσουμε στα θετικά στοιχεία του κάθε μαθητή μας

- Ας σκεφτούμε: Προσφέρει ο χώρος και τα ερεθίσματα τις ίδιες ευκαιρίες σε όλα τα νευροδιαφορετικά παιδιά;
- Δείχνουμε σε όλα ότι είναι αποδεκτά, τονίζουμε τις διαφορές τους που τα κάνουν μοναδικά.
- Δώστε στα παιδιά ένα τεστ πολλαπλής νοημοσύνης για να συνειδητοποιήσουν τα δυνατά τους σημεία (π.χ. το τεστ-διασκευή της I.Ντίνου)
- Δώστε τους την ευκαιρία να μιλήσουν για τον εαυτό τους μέσα από διαφορετικές δραστηριότητες (π.χ. εφημερίδα, συνέντευξη, κολάζ με τα χόμπι τους κτλ., συζήτηση, παρουσίαση του τι κάνουν που τους αρέσει, δείξτε τους νευροδιαφορετικούς ανθρώπους που πέτυχαν στη ζωή τους από το χώρο της τέχνης, του πολιτισμού, της επιστήμης)
- Περισσότερος έπαινος παρά κριτική, δώστε εσείς το παράδειγμα της αποδοχής για τη διαφορετικότητα, για να ακολουθήσουν οι συμμαθητές!

Βασικές έννοιες για τα «νευροδιαφορετικά» παιδιά

- ▶ «Νευροδιαφορετικός» είναι κάποιος που δυσκολεύεται με την προσοχή του, το να οργανώνει και να σχεδιάζει τη δουλειά του, το να κάνει φίλους, να ξεκινά μια εργασία, να διαχειρίζεται διάφορα αισθητηριακά ερεθίσματα.
- ▶ Γενικότερα, κάποιος που μπορεί να δυσκολεύεται με τις
- ▶ **Επιτελικές Λειτουργίες (Executive Functions)**
- ▶ **Αισθητηριακές δυσκολίες (δυσφορία ή αναζήτηση αισθητηριακών ερεθισμάτων) – περισσότερο εμφανείς και συχνές στο προφίλ των παιδιών με αυτισμό.**
- ▶ Τα νευροδιαφορετικά παιδιά έχουν συχνά μαθησιακά προβλήματα, αλλά όχι μόνο με μαθησιακή διαφοράς

Τα νευροδιαφορετικά παιδιά έχουν πολλές δυνατότητες στους εξής τομείς

- Κάνουν πολύ καλή παρέα
- Έχουν πολλή ενέργεια
- Δημιουργικότητα
- Ενθουσιασμό, τόλμη να δοκιμάσουν καινούριες τεχνικές
- Αντισυμβατικά ως προς τη σκέψη
- Δυνατό αίσθημα δικαίου
- Κινητοποιούν τους άλλους, αρχηγικές τάσεις
- Αγαπητά στους άλλους
- Θυμούνται λεπτομέρειες από προηγούμενες τάξεις
- Ανθεκτικότητα
- Ευαίσθησιες κοινωνικές
- Προσοχή σε λεπτομέρειες.

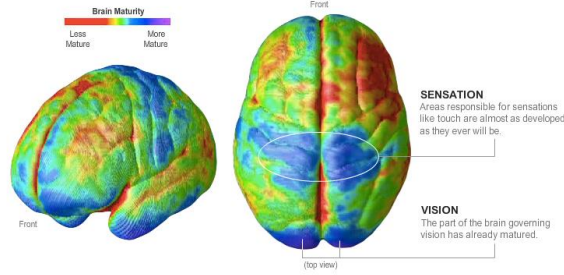
Και πολλές δυσκολίες στους εξής τομείς

■ Προγραμματισμό δράσης

- Να ακολουθούν οδηγίες
- Να είναι ενήμερα για την ώρα που περνά
- Να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους
- Να θυμούνται πώς να διαβάζουν και πώς να κάνουν τις εργασίες τους
- Να περιμένουν τη σειρά τους
- Να μένουν συγκεντρωμένα
- Να κάθονται ακίνητα, στη θέση τους
- Να σκέφτονται πριν μιλήσουν
- Να σκέφτονται ευέλικτα (να έχουν ένα σχέδιο B)
- Να ξεκινούν και να τελειώνουν μια εργασία
- Να μεταβαίνουν από μια δραστηριότητα σε μια άλλη
- Να κάνουν φίλους
- Να προσαρμόζονται σε αλλαγές
- Να κοιμούνται αρκετά ή σωστά (συχνά γίνεται κατάληψη στην έκθεση σε οθόνες)

ΟΙ ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

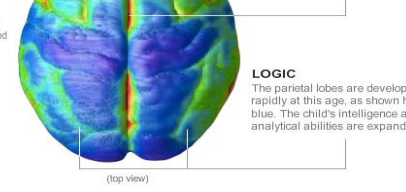
EARLY DEVELOPMENT
In the first few years of life, areas of the brain devoted to basic function change at a rapid pace. By age 4, primary senses and basic motor skills are almost fully developed. The child can walk, hold a crayon and feed himself.

4 years old

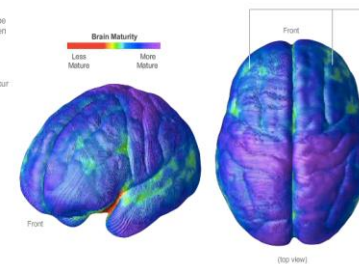
increases. As yet, this capacity is unrestrained by the prefrontal cortex, which lags behind. This is why some teens can seem emotionally out of control.

old

EXECUTIVE FUNCTIONS
Although the brain appeared to be almost fully developed by the teen years, the deepening blue and purple areas here show that tremendous gains in emotional maturity, impulse control and decision-making continue to occur into early adulthood.

21 years old

- Φτάνουν σε πλήρη ωρίμανση περίπου στο 25^ο έτος της ηλικίας μας, γιατί συχνά υπάρχει **αντίφαση** στο τι μπορεί να κάνει ο εγκέφαλος καθώς μεγαλώνουμε (να εξερευνά πολλά μονοπάτια) και στο τι του ζητούμε να κάνει (να εστιάζει σε κάποιες δραστηριότητες προκειμένου να ανταποκριθεί στην εκπαίδευση)
- Τα μικρά παιδιά ανάμεσα στα 5-6 φτάνουν στο μεγαλύτερο βαθμό νευροπλαστικότητας του εγκεφάλου, αφού μπορούν πχ να μαθαίνουν ξένες γλώσσες, αλλά ταυτόχρονα δυσκολεύονται να βάλουν το μπουφάν τους!
- Ιδιαίτερα σημαντικά τα πρώτα χρόνια (η μάθηση επέρχεται πιο φυσιολογικά, στη συνέχεια χρειάζεται μεγαλύτερη προσπάθεια και οργανωμένη μελέτη)

Επιτελικές Λειτουργίες που σχετίζονται με την επιτυχία στο σχολείο

- **Βασικές** (καλλιεργούνται στη νηπιακή και παιδική ηλικία)
 - Αναστολή Απόκρισης (Response Inhibition), Μνήμη εργασίας (Working memory), Συναισθηματικός έλεγχος (Emotional control), Ευελιξία (σκέψης, Flexibility), Διατήρηση της Προσοχής (Sustained Attention), Έναρξη εργασίας (Task Initiation)
- **Προχωρημένες** (καλλιεργούνται στην εφηβεία και ενήλικη ζωή)
 - Σχεδιασμός/Θέση προτεραιοτήτων (Planning/Prioritizing), Οργάνωση (Organization), Διαχείριση Χρόνου (Time Management), Προσήλωση στο στόχο (Goal-Directed Persistence), Μεταγνώση (Metacognition)

Βασικές επιτελικές λειτουργίες και ο δικός μας ρόλος

- ▶ Αναστολή απόκρισης: κρίσιμη ηλικία 4-5 έτη
- ▶ Μνήμη εργασίας: η ικανότητα να κρατάμε στη μνήμη μας πληροφορίες (μ.ο. 7 στοιχεία), να θυμόμαστε προηγούμενα πράγματα που έχουμε μάθει, εκμάθηση τεχνικών
- ▶ Συναισθηματικός έλεγχος: απαραίτητος για να πετύχουμε στόχους, να ολοκληρώνουμε έργα, (εξάσκηση στο να κατονομάζουμε συναίσθημα, να καθυστερούμε τον εαυτό μας, να εφαρμόζουμε ενσυνειδητότητα)
- ▶ Ευελιξία σκεψης: μας επιτρέπει να συνυπάρχουμε ομαλά με τους άλλους (διαφορετικά υπάρχει κίνδυνος να παρουσιαστεί αντιδραστική συμπεριφορά ή διαταραχή κατά την εφηβεία)
- ▶ Διατήρηση προσοχής: δώστε συχνά διαλείμματα (κάθε 10') , λίστες ελέγχου (π.χ. ημερολόγια με ερωτήσεις αυτοπαρατήρησης όπως «πρόσεχα αρκετά σήμερα; Σε ποιο μάθημα;»)
- ▶ Έναρξη εργασίας: χωρίς αναβλητικότητα (συμβαίνει λόγω ΔΕΠΥ, τελειομανίας, άγχους, χαμηλής αυτοαντίληψης στο συγκεκριμένο τομέα – η τεχνική των 5' στο έργο, ονειρεύομαι ότι έχω ολοκληρώσει τα μαθήματά μου) – αφορά κυρίως τους γονείς

Προχωρημένες επιτελικές λειτουργίες και ο δικός μας ρόλος

- ▶ Σχεδιασμός, θέση προτεραιοτήτων: η ικανότητα να φτιάχνεις χρονοδιάγραμμα για την επίτευξη στόχου, να παίρνεις αποφάσεις για το τι είναι πιο σημαντικό να κάνεις.
- ▶ Διαχείριση χρόνου: να υπολογίσεις πόσο χρόνο έχεις διαθέσιμο και πώς θα τον κατανείμεις, πώς δεν θα χάσεις προθεσμίες κτλ. Επίσης η συνειδητοποίηση ότι ο χρόνος είναι κάτι σημαντικό και να εκτιμήσεις πόσο χρόνο θα χρειαστείς για κάτι
- ▶ Οργάνωση (να διατηρήσει ένα παιδί οργανωμένο το χώρο και τις εργασίες του είναι, για κάποια παιδιά, πολύ δύσκολο)
- ▶ Επιμονή στο στόχο: καλό είναι να ξεκινούν με κάτι που τους αρέσει, να συνδέουν στο μυαλό τους τα οφέλη της επίτευξης (π.χ. οι έφηβοι δεν μπορούν να κάνουν τη σύνδεση τώρα-μέλλον) – τεχνική για τους μαθητές: ρωτάμε τι στόχο θέλουν για το μάθημα (σε βαθμό) και τι πρέπει ακριβώς να κάνουν για να το πετύχουν.
- ▶ Μεταγνώση: αυτοέλεγχος, αυτοαξιολόγηση, αυτογνωσία, αυτορρύθμιση, χρειάζεται αφηρημένη σκέψη, ικανότητα γενίκευσης, συνθετική ικανότητα, εξάσκηση και στην θετική αποτίμηση (τι μέθοδο έκανες που σε βοήθησε;) – ο ρόλος της εμπειρίας!

Πώς θα εξοικειωθούν οι μαθητές με αυτές τις έννοιες-λειτουργίες;

- ▶ Κάνουμε χρήση της κατάλληλης ορολογίας, για να αποφύγουμε αρνητικές λέξεις (για παράδειγμα αντί «τεμπελιάζεις» - «δυσκολεύεσαι να ξεκινήσεις»)
- ▶ Κατανοούμε τις κακές συνήθειες και τους το συζητάμε κατ' ιδίαν (εξηγούμε ότι αυτές λειτουργούν ως αντιστρες: κάτι τις πυροδοτεί-αγχογόνα κατάσταση, εμφανίζονται επαναλαμβανόμενες ως χαλάρωση, επέρχεται ανταμοιβή-χαλάρωση) π.χ. ονυχοφαγία και προτείνουμε εναλλακτικούς τρόπους χαλάρωσης (π.χ. μπαλάκι του στρες ή Velcro)
- ▶ Βρίσκουμε ποια δεξιότητα-λειτουργία εμπλέκεται στη δυσκολία του μαθητή μας για να σχεδιάσουμε μια σωστή παρέμβαση
 - ▶ Παραδείγματα:
 - ▶ Δεν μπορεί να καθίσει στο θρανίο (διατήρηση της προσοχής)
 - ▶ Καθυστερεί να ξεκινήσει να γράφει (έναρξη εργασίας)
 - ▶ Αποφασίζει να βελτιωθεί στα μαθηματικά και κάνει προσπάθεια (επιμονή στο στόχο)
 - ▶ Ελέγχει το γραπτό του πριν το δώσει (αναστολή παρόρμησης)
 - ▶ Δεν μπορεί να είναι δημιουργικός (ευελιξία σκέψης)

Συνδέουμε τις ΕΛ με το μάθημα

- ▶ Περιγράφω τι θα μάθουμε σήμερα
- ▶ Εντοπίζω την ΕΛ που θα χρειαστούν τα παιδιά, καθώς και τις πιθανές δυσκολίες που θα προκύψουν στο να χρησιμοποιηθεί η συγκεκριμένη ΕΛ, συζητώ με τα παιδιά τρόπους να παρακαμφθούν τα εμπόδια
- ▶ Παραδείγματα
 - ▶ Μαθηματικά: οργάνωση, μνήμη εργασίας (δυσκολίες: ξεχνώ τα βήματα για να λύσω πρόβλημα, ιδέα: λίστα ελέγχου)
 - ▶ Γλώσσα, Γραμματική, Λεξιλόγιο: μνήμη εργασίας, μεταγνώση (δυσκολίες: φτωχές δεξιότητες μελέτης, ιδέα: χρήση flashcards)

Στην τάξη:

- Κάνω ρουτίνα καθημερινά το να συζητώ για 5-10' για μια δεξιότητα – διαφορετική κάθε εβδομάδα
- Αφίσα για κάθε δεξιότητα
- Συζητώ πώς αισθανόμαστε καθημερινά (πχ συγκεντρωμένοι, στενοχωρημένοι, βαριόμαστε, κούραση σε ...μετρα)
- Καταγράφουμε τι θα χρειαστούμε στο σπίτι για την μελέτη μας (ποια δεξιότητα, οργάνωση, μνήμη εργασίας, σχεδιασμό)
- Καθημερινά έχω ένα μίνι σχέδιο για το τι θα πετύχουμε στο μάθημα (ελέγχει ο μαθητής με εισιτήριο εξόδου – exit ticket)
- Εβδομαδιαία σχέδια – συσχετίστε τα με μια δεξιότητα
- Αποτίμηση-αυτοαξιολόγηση πώς τα πήγα και ποια τεχνική με βοήθησε (έρευνα πεδίου ΚΕΣΥ 2020)

PLANNING & PRIORITIZING

The ability to create a roadmap to reach a goal, or to complete a task. Making decisions about what is important to focus on and what is not.

EMOTIONAL CONTROL

The ability to manage feelings so you can be productive and successful.

TIME MANAGEMENT

The ability to estimate how much time one has, how to use it and how to stay within time limits and deadlines. It also involves a sense that time is important.

GOAL DIRECTED PERSISTENCE

Following through to the completion of your goal without being distracted by competing interests.

SUSTAINED ATTENTION

Paying attention even if you're tired or bored.

ORGANIZATION

The ability to create and maintain a system to keep track of information or materials.

RESPONSE INHIBITION

Thinking before you act – to resist the urge to say or do things.

FLEXIBILITY

Being able to see many sides of an idea or situation. Being able to change and adapt.

TASK INITIATION

The ability to begin projects in a timely fashion.

Αλλάζω το περιβάλλον (φυσικό ή κοινωνικό, τις απαιτήσεις μου για κάθε μαθητή, το πώς αλληλεπιδρώ με τον κάθε μαθητή)

- Περιβάλλον (φτιάξτε πόστερ, κανόνες, δομήστε τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, χρησιμοποιήστε ρολόγια ή χρονόμετρα, μειώστε τους περισπασμούς)
- Γνωστικές Απαιτήσεις – μικρά βήματα, λίστες ελέγχου, ορίστε συγκεκριμένο χρόνο και υλικό μελέτης ανάλογα με τις δυνατότητες του κάθε παιδιού – ζώνη επικείμενης ανάπτυξης διαφορετική για κάθε μαθητή μας- κίνητρο (εναλλάξτε επιθυμητό με μη)
- Επικοινωνία με παιδί: ρωτήστε το στόχο που θέλει να βάλει, παίξτε ρόλους , δείξτε το σωστό τρόπο, δώστε κινητοποίηση με prompts, θετική ενίσχυση, προσεξτε τον τόνο της φωνής σας και τη ΜΛΕ (μαθητοκεντρική προσέγγιση)

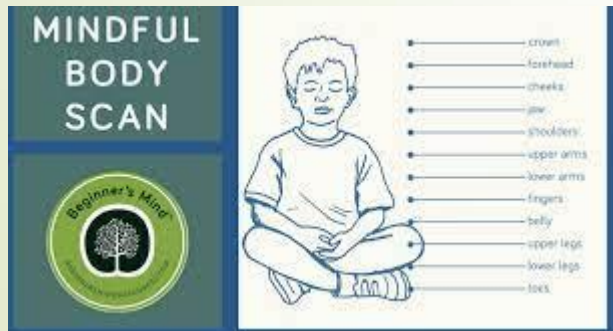

Εξατομικευμένη παρέμβαση

- Βρίσκω το δυνατό σημείο του μαθητή μου
- Περιγράφω τη συμπεριφορά του που με δυσκολεύει
- Εντοπίζω ποια ΕΛ εμπλέκεται
- Πότε συμβαίνει;
- Εστιάζω σε ένα βήμα από το οποίο θα ξεκινήσω
- Υπενθυμίζω στο παιδί τα δυνατά του σημεία
- Περιγράφω το πρόβλημα με μη επικριτικό τρόπο και εξηγώ γιατί πρέπει να αλλάξει
- Επισημαίνω τα οφέλη για το παιδί αν αλλάξει αυτό
- Επιβεβαιώνω τη θέληση του παιδιού να συνεργαστεί σε αυτό
- Καταιγισμός ιδεών (περιβάλλον, κίνητρο, πρακτική)
- Ας μετρήσουμε την πρόοδό σου
- Βρίσκουμε διασκεδαστικό τρόπο για να ξεκινήσουμε την παρέμβαση

Έναρξη εργασιών

- Ίσως υπάρχει κάποιος περισπασμός
- Είναι αισθητηριακός όπως πχ κάποιος θόρυβος;
- Τεχνική του «σκαναρίσματος του σώματος μας». (Ξεκινώ από τα δάχτυλα των ποδιών μου πώς νιώθουν; Η κοιλιά μου; Μέχρι το κεφάλι μου...πώς νιώθω; Με ενοχλεί κάτι; Τώρα άκου τι συμβαίνει γύρω σου, σε διασπά κάτι;)

Προσοχή- διατήρηση – εναλλαγή στο τι εστιάζω

- ▶ Ο μαθητής μπορεί να του επιτραπεί να σηκωθεί για τέντωμα ή περπάτημα (δραματοποίηση του μαθήματος)
- ▶ Να έχει ένα χαλαρωτικό αντικείμενο ή μπαλάκι του στρες
- ▶ Αισθητηριακό διάλειμμα - ένα παιχνίδι συγκέντρωσης πχ παζλ
- ▶ Για την εναλλαγή στο τι εστιάζω
- ▶ Ας ανταλλάξουμε στα παιχνίδια τις συνθήκες (π.χ. τα φιδάκια με τις σκαλίτσες)
- ▶ Ας διαβάσουμε «ψευδολέξεις» ζητώντας από τα παιδιά να σημειώνουν – ή + αν είναι πραγματική η λέξη που άκουσαν

Οργάνωση & Αυτορρύθμιση

- ▶ Χρονόμετρο, κλεψύδρα, ρολόι (που τα ίδια ελέγχουν, αλλιώς αγχώνονται)
- ▶ Ημερολόγιο – λίστες ελέγχου
- ▶ Προγραμματισμός και οργάνωση (και οι γονείς συνεργασία π.χ. με lego ή στην κουζίνα οδηγίες για να φτιάξουν κέηκ)
 - ▶ Θέση στόχων (1-2 μόνο, ρεαλιστικοί στόχοι, κίνητρο, χρονομέτρηση)
 - ▶ Βήμα βήμα σχεδιάζω
 - ▶ Χρησιμοποιώ ημερολόγιο ή λίστα ελέγχου
 - ▶ Αναθεωρώ
 - ▶ Νοεροί χάρτες ή αριθμογραμμές ή χρονοδιάγραμμα ή ιστοριογραμμή για τα μαθήματα

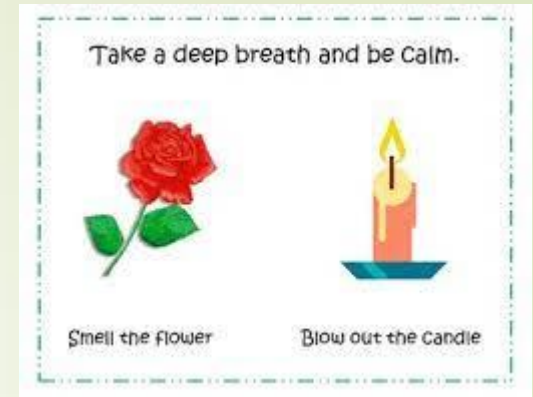

Μνήμη εργασίας

- ▶ Κατηγοριοποιώ τις πληροφορίες (chunking) π.χ. τα αντικείμενα που είδα σε μια εικόνα, τα οποία πρέπει να αναπαράγω
- ▶ Καταγραφή
- ▶ Επανάληψη
- ▶ Οπτικοποίηση
- ▶ Ενεργός μάθηση - βιωματική
- ▶ Οπτικά βοηθήματα
- ▶ Νοερή απεικόνιση

Συναισθηματική ρύθμιση

- ▶ Αισθητηριακή υπερφόρτωση στην τάξη;
- ▶ Χρησιμοποιώ το παράδειγμα του αυτοκινήτου με τα φρένα
- ▶ Τεχνικές συγκέντρωσης, αυτοπαρατήρησης, χαλάρωσης
- ▶ Σκανάρισμα σώματος
- ▶ Αναπνοές
- ▶ Οπτικοποίηση σκέφτομαι αγαπημένη χαλαρή εικόνα
- ▶ Γιόγκα, γυμναστική, τέντωμα και χαλάρωση μυών («λεμόνια και λεμονάδα»)
- ▶ Παιχνίδια ενεργούς μάθησης: κάρτες, παζλ για ανάγνωση, lego για μαθηματικά προπαίδια, νομίσματα κτλ.
- ▶ Παιχνίδια μνήμης: σειρά ερεθισμάτων, αντικείμενα στην έδρα που σκεπάζεις με πετσέτα, κάντε κατηγοριοποίηση για να τα θυμάστε καλύτερα, φτιάξτε μια ιστορία με τις λέξεις αντικείμενα, χαρτάκια post-it, αφίσσες, ψώνια ΣΜ
- ▶ Αναστολή παρόρμησης: αγαματάκια, ρολογά-ρολογά, μάγισσα, παντομίμα, βοήθεια από μουσική, γυμναστική
- ▶ Διάλογος με ενήλικα για ψυχοεκπαίδευση του παιδιού: «βρίσκεις ότι το να θυμάσαι οδηγίες σε δυσκολεύει; (δεν κάνουμε αναφορά στα άλλα παιδιά της τάξης), υπάρχουν τεχνικές να το βελτιώσεις»
- ▶ Ενθαρρύνουμε την έκφραση συναισθημάτων (κουτί παραπόνων, συζήτηση της εβδομάδας)
- ▶ Grounding technique: 5 things you can see, 4 things you can feel, 3 things you can hear, 2 things you can smell, 1 good thing about yourself 5 πράγματα που μπορείς να δεις, 4 που μπορείς να αγγίξεις, 3 που μπορείς να ακούσεις, 2 που μπορείς να μυρίσεις, 1 καλό πράγμα που μπορείς να πεις για τον εαυτό σου
- ▶ Ασκήσεις αναπνοής

Ατομικά χαρακτηριστικά των μαθητών και Αυτορρύθμιση (τα οφέλη της πολλαπλής νοημοσύνης και του μαθησιακού στυλ στην αυτονόμηση των μαθητών)

Κ.Ε.Ε.Υ. Χρυ. σχολικό έτος 2019-20, περιβάλλον στα 3^ο και 5^ο Δ.Ε. Χίου

Κοιμή Γάνια, Εκπαιδευτική Ψυχολόγος

Γαλάτσια Τζωρτζή, ψυχολόγος με ειδίκευση στις Μαθησιακές Διαταραχές

Κωνσταντίνος Γκούρας, εκπ/ός ειδ. αγωγής

Σοφία Πατσάου, εκπ/ός ειδ. αγωγής

Η συνεργασία μας με το 3^ο Δ.Σ. και με το 8^ο Δ.Σ. είχε διπλό στόχο (έρευνα-παρέμβαση):

- Μαθητής (επίπεδα στις διάφορες νοημοσύνες, μαθησιακό στυλ: οπτικό, ακουστικό, κιναισθητικό)

- Παράμετροι αυτορρύθμισης (στρατηγικές μελέτης, επιμονή, έλεγχος, κίνητρο) Μεταγνωστικές ικανότητες στα Μαθηματικά (επίγνωση, ρύθμιση)

- Η επίγνωση της αυτορρύθμισης και των μεταγνωστικών ικανοτήτων για τα μαθηματικά (δημιουργία προτύπων, προλογίου, φόρμα καταγραφής-αναστοχασμός) – ενίσχυση της αυτορρύθμισης και των μεταγνωστικών ικανοτήτων για τη μάθηση (δημιουργία προτύπων, προλογίου, φόρμα καταγραφής-αναστοχασμός) – ενίσχυση της αυτορρύθμισης και των μεταγνωστικών ικανοτήτων για τη μάθηση

10. Για καθημερινή δραστηριότητα οι γεννημένοι στις 15 Αυγούστου αλλά και οι γεννημένοι σε ημερήσια επίσκεψη είναι πάντα ευτυχισμένοι.										
11. Αποστολές στρατηγικής είναι ουσία να ετοιμάσεις την εργασία σου με προτεραιότητα.										
12. Δάρε τον εαυτό σου με το κατάλληλο κίνητρο και προσπάθεια για να πετύχεις.										
13. Αφού ήδη ένα πρόγραμμα, παρήκοντα τον κατάλληλο τρόπο, υπάρχει ένας ενδελεχής τρόπος να εργαστείς.										
14. Αποφασίζοντας να μετακινήσεις είναι στην έκτακτη την περίπτωση να προτιμήσεις.										

1 3 5 7 9 11 13 15

μετρητικόν μέτρο: $5+4+3+2+1+5+5=26$
 ερώτη: μαθηματικός: $4+4+4+5+5+1+1=31$

Συμπέρασμα

- Όσον αφορά τις επιμέρους ικανότητες, ο Γιάννης έχει πολύ υψηλό επίπεδο στη λογική-μαθηματική, στην ενδοπροσωπική και διαπροσωπική ικανότητα
- Ως κυρίαρχο μαθησιακό στυλ ο Γιάννης χρησιμοποιεί το ακουστικό στυλ.
- Τα στοιχεία της αυτορρύθμισης που ο Γιάννης κυρίως χρησιμοποιεί, είναι οι στρατηγικές βάθους και η παρακολούθηση-έλεγχος της εργασίας του.
- Στα Μαθηματικά, ο Γιάννης έχει καλύτερο επίπεδο στην επίγνωση των τρόπων μελέτης και μάθησης, αλλά και αρκετά καλό επίπεδο να τα ρυθμίζει.

Συμπεράσματα

- Η αξιοποίηση των πολλαπλών τύπων νοημοσύνης και του μαθησιακού στυλ κάθε μαθητή στη διδασκαλία και στην αξιολόγηση
- Η αξία της διδασκαλίας τεχνικών μάθησης και επίλυσης προβλήματος για τη σκέψη και προσέγγιση στο μάθημα (τα παιδιά σκέφτονται περισσότερο)
- Οι σύντομες παρεμβάσεις έχουν αμεσότερη επίδραση στο κίνητρο και στην πρόθεση για επιμονή των μαθητών παρά στην χρήση στρατηγικών βάθους στη μελέτη
- Αμεσότερες αλλαγές παρατηρούνται στην επίγνωση παρά στη ρύθμιση των τεχνικών μελέτης και μάθησης (γιατί αυτές χρειάζονται περισσότερο χρόνο και εξάσκηση)
- Τα ημερολόγια και οι φόρμες καταγραφής (ποιοτική αξιολόγηση) πολύτιμα εργαλεία για την επίγνωση και την αυτονομία
- Ανάγκη εκτίμησης της επίδρασης στην αυτοεκτίμηση και τις αυτοαντιλήψεις των μαθητών!

Προϋπόθεση για τα παραπάνω

- ▶ Ελέγχω τις δικές μου επιτελικές λειτουργίες
- ▶ www.structurallearning.com
- ▶ www.theneurodivergentclassroom.com
- ▶ www.executiveskills.com

CREATING INCLUSIVE ENVIRONMENTS

For Neurodivergent Children

Promote Inclusion:

Encourage inclusive language, behavior, and attitudes among peers, educators, and parents. Celebrate diversity and embrace differences, rather than shaming or marginalizing neurodivergent children.

Educate Yourself:

Learn about different types of neurodiversity, their unique characteristics, and how to support neurodivergent children. This can help reduce misunderstandings and promote empathy and acceptance.

Foster Communication:

Provide open and effective communication channels for neurodivergent children to express their needs, preferences, and concerns. Listen actively, validate their experiences, and collaborate with them to find solutions.

Provide the best environment

Offer accommodations and support that cater to the diverse needs and strengths of neurodivergent children, such as sensory-friendly classrooms, assistive technology, and flexible learning plans. This can promote their success and well-being.

Challenge Stigma:

Speak up against bullying, discrimination, and stigma towards neurodivergent children. Advocate for their rights, challenge negative stereotypes, and promote awareness and understanding of neurodiversity.

All children deserve to be treated with respect, dignity, and fairness, regardless of their neurodiversity. Overcoming stigma and creating inclusive environments helps promote equity and justice for neurodivergent children, ensuring they have access to the same opportunities and rights as their peers.

